

ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐԲ. ՈՐՄԱՆԵԱՆ ԵՒ ԿԱՌՈՂԻ ԿՈՍՈԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ: Արարատ ամառգրի նախորդ խմբագիր Գարեգին Վ. Յովսեփեանի գրութիւնն՝ Թիֆլիզի ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԹԵՐԹԵՆ արատաւորաւ, 80 էջերէ ձեւացած գրքոյկը հետաքրքրական տեղեկութիւններ կը բովանդակէ: Ունենալ փափագողները պէտք են դիմել Թիֆլիզ, Ելեգորաշարք Տպ. Օր. Ն. Աղանեանցի:

ՆՈՐԱՊԱՍԿԵՆԻ: — Յուշարար՝ Թատերական — Գրական — Գեղարուեստական Պատկերազարդ երկշաբաթաթերթին VII յաւելումն է, Նախապատկեր կատակերգութիւնը՝ երկու գործողութեամբ: Թիֆլիս տպուած սոյն 26 էջերէ բաղկացած մեծագիր տետրը 60 կոպէկ կ'արժէ:

Ի ՅԵՇԱՏԱԿ ՀԱՅ ԲԵՄԻ ՅԻՄՆԱՄԵԿԻ ՏՕՆԱՄԵՐՈՒՆԵԱՆ Ի ԲԱԳՈՆ: — Այս ալ Յուշարարի արտակարգ յաւելումն է: Ապրող և վախճանած հայ Թատերախաղերու և Թատերգութիւն գրողներու կենդանագրքներով զարդարուած և օգտակար գրութիւններու բովանդակութեամբ՝ շահեկան հրատարակութիւն մ'է:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ. — Հասկեր ամառաթերթի մանկավարժական գրադարանի XVIII գրքոյկն է՝ 60 էջերով, թարգմ. Մ. Ասիլեանէ: Կը տրվեցնէ թէ ինչպէս պէտք է պատրաստել ընտանեկան Թատրոնի բեմը. ինչպէս պէտք է սովորիլ դերերը, բեմի կահաւորութիւնը և այլն: Գինն է 20 կոպէկ, լոյս տեսած է 1908ին Թիֆլիզու Օր. Ն. Աղանեանի Ելեգորաշարք Տպարանէն:

ԿԱԶՄԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Մ Ո Ւ Ր Ա Տ Ռ Ա Փ Ա Յ Է Լ Ե Ա Ն

ՆԱԵԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 1. Վենետկոյ Միխիթարեան Վեբապատուեալ Հարց տնօրինութեան ներքե գտնուող Բարիգու, Վենետկոյ, Բատուայի և Գատը-Գիւղի Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարաններու Աշակերտներն եղբայրակցութիւն մը կազմեցին ՄՈՒՐԱՏ-ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՆԱԵԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ աւուան ներքե:

Յօդ. 2. Ա. — Միութեան նպատակն է եղբայրակցական յարաբերութիւն մը գոյացնել Մուրատ-Ռափայէլեան նախկին աշակերտաց մէջ, աշակցելով իրարու նիւթապէս և բարոյապէս. և այս նպատակաւ հաստատել Ընդհանրաւ-Լատին մը Միութեան անդամներու յատուկ:

Բ. — Միութեան նպատակն է նաև, յառջիկային երբ իր միջոցները ներեն,

1°. Սատարել կամ ձեռնարկել կրթական ազգօգուտ գործերու, որոնք պիտի առաջարկուին Տնօրէն Ժողովին կողմանէ և հաստատուին Ընդհանուր Ժողովէն:

2°. Ունենալ իրեն յատուկ Թերթ մը՝ որ պիտի ըլլայ Միութեան ինքնուրոյն օսկանը և պիտի ծառայէ անոր զաղափարներուն տարածման:

Յօդ. 2. Միութեան կրնան անդամակցիլ միայն Բարիգու, Վենետկոյ, Բատուայի և Գատը-Գիւղի Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարաններու նախկին աշակերտները:

Միութիւնը կ'ընդունի նաև Մուրատ-Ռափայէլեան աշակերտներէն զատ Պատույ անդամներ:

Պատույ անդամներ կ'ըլլան այնպիսի անձեր՝ որոնք Միութեան իրենց ուղղակի աշակցութեամբ կամ իրենց դիւքովը և կամ իրենց տաղանդովը պատիւ կը բերեն: Սոյն անդամներուն ընդունելութիւնը կ'առաջարկուի Տնօրէն Ժողովին կողմանէ և կը հաստատուի Ընդհանուր Ժողովէն:

Պատույ անդամները Ժողովներու մէջ ձայն չունին և Տնօրէն Ժողովին անդամ չեն կրնար ընտրուիլ:

Անգամ չեղող անձ մը կրնայ Միութեան ընտանեկան երեկոյթներուն մասնակցիլ պայմանաւ որ Միութեան անդամներէն մին զինքը ներկայացնէ և իրեն համար ստորագրէ մուտքի Տոմարին մէջ:

Միութեան կեդրոնը Պոլիս է, սակայն գաւառները կամ արտասահման գտնուող աշակերտներն ալ իրաւունք ունին անդամակցելու:

Յօդ. 4. Միութեան հասոյթի աղբիւրները երկու տեսակ են, ողորակի և անողորակի:

Ուղղակի հասոյթներն են,

1°. Մտք տուրք մը, մէկ անգամ վճարելի, մէկ քառորդ ոսկի, կէս ոսկի և մէկ օսմ. ոսկի:

2°. Ամսական բաժնեգին մը՝ 5 դահեկան, 10 դահեկան և 20 դահեկան:

Անդամները ազատ են ընտրել այս բաժնեգրիներէն որն որ ուզեն:

Անդադակի հասոյթներն են,

1°. Չանազաններէ տրուելիք այլ և այլ նուիրատուութիւններ:

2°. Ի նպաստ Միութեան տրուելիք նուագահանդէսներէ, պարահանդէսներէ, ներկայացումներէ և քանախօսութիւններէ գոյացած գումարներ:

3°. Միութեան ընտանեկան երեկոյթներուն մասնակցող այցելուներուն մուտքի վճարներ:

Յօդ. 5. Ընդհանուր հասոյթներէն նախ պիտի վճարուին Միութեան և Ընթերցարան—Լսարանին ընթացիկ ծախքերը, որոնք որոշուած պիտի ըլլան Տնօրէն Ժողովին կողմանէ Ընդհանուր Ժողովին ներկայացուելիք նախատեսեալ հաշուին (budget de prévision) մէջ: Տարեկերթին եթէ դրամ աւելնայ, այդ աւելցած դրամին 50%ը պիտի մնայ իբր պահեստի գումար, իսկ մնացեալ 50%ն ալ պիտի մնայ Տնօրէն Ժողովին տրամադրութեան ներքեւ, գործածելու համար Չորդ. յօդուածին ա. պարբերութեան մէջ կանխատեսուած նիւթական աջակցութեանց:

Վերոյիշեալ պահեստի գումարը ամէն անգամ որ 500 ոսկիի յանգի, Տնօրէն Ժողովը՝ տարւոյն շրջանին մէջ Ընդհանուր Ժողովին վաւերացման պիտի ենթարկէ Չորդ. յօդուածին բ. պարբերութեան 1 և 2 թուահամարներուն մէջ նշանակուած յարմարագոյն նպատակները:

Յօդ. 6. Միութեան գործառնութիւնները կը կատարէ ինը անդամներէ բաղկացեալ Տնօրէն Ժողովը, ընտրուած Ընդհանուր Ժողովին գաղտնի քուէարկութեամբ:

Սոյն Տնօրէն Ժողովն քուէարկութեամբ կ'որոշէ իր մէջէն Ատենապետը, Դեր—Ատենապետը, Ատենադպիրը, Գանձապետը, Հաշուակալը և չորս խորհրդականներ:

Ընդհանուր Ժողովին քուէարկութեամբ ընտրուած վերոյիշեալ ինը անդամներէն վերջը՝ յաջորդաբար առաւելագոյն քուէստացողներէն երեքը կ'արժանագրուին՝

հրաժարող անդամներուն պակասը լրացնելու համար:

Տնօրէն Ժողովին նիստերը օրինաւոր կերպով գումարուած ըլլալու համար, պէտք է որ ներկայ անդամներուն թիւը հինգէն նուազ չըլլայ: Որոշումները՝ ներկաներուն քուէից բացարձակ առաւելութեամբ կը տրուին, Ատենապետը մէկ ձայն ունենալով:

Տնօրէն Ժողովը արտօնութիւն ունի յանուն Միութեան պէտք եղած ծախքերը կատարել:

Տնօրէն Ժողովին պաշտօնավարութեան շրջանը մէկ տարի է, սակայն անդամները կրնան վերընտրուիլ:

Միութեան անդամները կրնան ներկայ գտնուիլ Տնօրէն Ժողովին նիստերուն, առանց սակայն ձայնի իրաւունք ունենալու:

Յօդ. 7. Ընդհանուր Ժողովը տարին մէկ անգամ, յունուար ամսոյն մէջ կը գումարուի, Տնօրէն Ժողովին կողմանէ շարաթ մը առաջ եղած հրաւերով մը:

Ընդհանուր Ժողովը վաւերական կերպով գումարուած ըլլալու համար, պէտք է որ Պոլսեցնակ անդամներուն կէսէն մէկ աւելի ներկայ գտնուի: Հակառակ պարագային երկրորդ հրաւեր կ'ըլլայ, և այն ատեն ներկաներու ո՛ր և է թիւը բաւական է Ժողովը վաւերական համարելու:

Յօդ. 8. Խղբայրակցութեան ոգին Միութեան առաջին և զիստոր սկզբունքն ըլլալով, բոլոր անդամներն ալ միեւնոյն իրաւունքները և միեւնոյն պարտականութիւններ ունին, առանց խտրութեան տարիքի և զիրքի:

Յօդ. 9. Այն անդամներն որոնք իրենց ապօրինի արարքներով և կամ անպատշաճ գնացքով կ'անպատուեն Միութիւնը, յետ քննութեան և հաստատման կը վրտարուին Ընդհանուր Ժողովին որոշմամբ:

Յօդ. 10. Վտարեալ և կամ կամովին հրաժարած անդամներն ինչ և է իրաւունք մը չունին ետ պահանջելու իրենց վճարած գումարը:

Յօդ. 11. Այն անդամներն՝ որոնք երեք ամիս իրենց բաժնեգրին չեն վճար

րած, Միութենէն հրամարուած կը նկատուին Տնօրէն ժողովին որոշմամբ:

Հրամարուած անդամներն եթէ ուզեն վերստին մասնակցիլ Միութեան, պէտք է վճարեն ամբողջութեամբ իրենց յետաձնաց պարտքերը:

Յօդ. 12. Գանձապետին տրամադրութեան ներքե 15 ասկիէ աւելի դրամ չկրնանար պահուիլ. աւելին՝ որոշուած դրամատան մը մէջ պէտք է ի պահ դրուի Միութեան անուամբ:

Իսկ դրամատունէն առնուելիք ո՛ր և է գումարի մը գործողութիւնը՝ Ատենապետին, Գանձապետին և Հաշուակալին երբեակ ստորագրութիւններովը պէտք է կատարուի:

Յօդ. 13. Տնօրէն ժողովը՝ տարեվերջին եղ ներկայացնէ Ընդհանուր ժողովին իր գործառնութեանց հաշիւները և յաջորդ տարուան պիտւոճէն, և եթէ յարմար դատուի կը հրատարակուին:

Յօդ. 14. Միութեան անդամները իրաւունք ունենալով Տնօրէն ժողովին գործառնութեանց տեղեակ ըլլալ, նիստերուն ատենագրութիւնները օրը օրին պիտի արձանագրուին մասնաւոր Տոմարի մը մէջ՝ և տրամադրելի պիտի ըլլան փափաքող անդամներուն:

Յօդ. 15. Եթէ Տնօրէն ժողովին գործառնութեանց մէջ Միութեան կանոնագրութեանց հակառակ ընթացք մը հաստատուի, Միութեան անդամներուն մէկ քառորդին պահանջման վրայ արտասովոր Ընդհանուր ժողով կը գումարուի զարժանք տնօրինելու համար:

Յօդ. 16. Ո՛ր և է պատճառաւ եթէ Միութիւնը լուծուի, և կամ եթէ անդամոց թիւը տասնէ պակաս ըլլան, դրամագլուխը և գոյքերը դրամի վերածուելով ի պահ պիտի դրուի առաջնակարգ դրամատան մը մէջ Միութեան անուամբ, ազգային կրթական նպատակի մը յատկացնելու համար, և նոյնին գործադրութիւնը պիտի ստանձնէ վեհեւոկոյ Միութեան Միաբանութիւնը:

Յօդ. 17. Տարին անգամ մը Միութեան

թեան անդամները հանդէս մը պիտի սարքեն ի յիշատակ մեծանուն բարերարաց Սամուէլ Մուրատի և Եղուարդ Ռաֆայէլի, ինչպէս նաեւ Միութեան Միաբանութեան անգուգական հիմնադիր՝ Մեծին Միութեայ:

Յօդ. 18. Ընդհանուր ժողովը միայն արտօնութիւն ունի ներկայ կանոնագրութեան յօդուածները աւելցնել, պակսեցնել և կամ անոր տրամադրութիւնները փոփոխել:

ԲՈՎԱՆԴԱՎՈՒԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

Հ. Ներսէս Տ. — Հայաստանի բուսադիրք և Հայկական բուսաբան	49
Հ. Յ. Ալզեր. — Լատին լեզուն և զբաղանքները Նիւթիսիոյ ցով	59
Գրոթ. Լիման. — Նիւթիսիոյ Հայաստանի հնագոյն պատմութեան, Թրքմ. Հ. Յ. Աստուրեան	67
Տաղաւարեան Ն. — Ուրուգայի պատմութեան Հայոցի ոկզբանէ մինչ ցԱրշակունի Հարստութիւն	73

ԳՐԱԿԱՆՔ

Վերգիլիոսի «Ճնէակամ»-էն. — Նաւամարտ Թարգմ. Հ. Ա. Վազիկեան	77
Շիլլէր. — Բաղնիք և իմաստութիւն, Թարգմ. Գր. Գ. Թ. Արմանի	79
Անարոմ. — Հեծած վանկեր, Աւերեթի, Տան. Զանք տանջանք	79-80

ԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Հ. Ներսէս Տ. — Թուրքագործիք	81
Որիոմ. — Լուսանկարչութիւնը աստղաբանութեան մէջ	87

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆՔ

Հ. Բ. Զրաքեան. — Նշանաւոր Համբոյքեայք 1908ի, Մուրացան	89
---	----

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. Յ. Ալզեր. — Միտիսի Անճմանի Թրքոն յանգեր, Կալին. — Մ. Միտանեանի Մեր զգացումները	92
Հ. Ն. Տ. — Ամենուն տարեցոյցը, Ոմանց տարեցոյցը, Կալին	98

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Իմաստներ	76, 84
*** — Կազմական կանոնագիր Մուրատ-Ոսկիայեան նախկին աշակերտաց միութեան	94